

kers en -houders hoofdzakelijk parthenogenetisch zijn (Brock 2003). De eitjes worden gekatapulteerd uit het achterlijf om zo de nakomelingen een klein eindje te verspreiden (eigen waarnemingen). De soort eet van bladeren van allerlei planten uit diverse families (Brock 1991). Soorten uit de rozenfamilie Rosaceae, met name braam en roos, worden in kweken goed gegeten (Brock 2000, eigen waarnemingen).

De vraag is of *B. rossius* zich, net als *C. gallica*, in Nederland kan handhaven, mochten na een versleping vrouwtjes of eitjes buiten terecht komen. Dit is nu nog niet te zeggen, maar de soort heeft eigenschappen die het mogelijk zouden moeten maken. Ze kan zich parthenogenetisch voortplanten, legt onvoorstelbaar veel eitjes (gemiddeld zo'n duizend) en eet van allerlei algemeen voorkomende planten (Brock 2003). Bovendien bevinden de meest noordelijke kolonies zich bij Portsmouth in Engeland en Boulogne in Frankrijk, plekken met een gematigd klimaat. Zeer warme zomers, zoals die er de afgelopen jaren zijn geweest, zullen de mogelijkheden tot vestiging in Nederland vergroten. Een geregelde versleping van de dieren naar ons land is dan nog nodig om de kans te vergroten dat er individuen buiten bij geschikte voedselplanten terecht komen. In dit kader is het interessant om te melden dat er in Engeland zowel in 2020 als in 2021 ook een vrouwtje *B. rossius* is gevonden in bossen bloemen. De bloemen uit de betreffende winkels

schijnen veelal uit de Nederlandse handel te komen, die ze mogelijk weer uit Zuid-Europa importeerde.

Theoretisch gezien is een vestiging van *B. rossius* in Nederland dus goed te reconstrueren en mogelijk. De toekomst moet gaan uitwijzen of het ook de praktijk zal worden...

Dankwoord

Veel dank aan Rianne Hendrikse en Dylaisha die 'Vera' verzorgden en de eitjes opstuurden, Ina Pijnacker Hordijk die mij in contact bracht met hen en Paul Brock (Natural History Museum, Londen) voor het bevestigen van de determinatie en informatie over de Engelse importgevallen.

Literatuur

- Brock P 1991. Stick-insects of Britain, Europe and the Mediterranean. Fitzgerald Publishing.
- Brock PD 2000. A complete guide to breeding stick and leaf insects. Kingdom Books.
- Brock PD 2003. Rearing and studying stick and leaf insects [revised edition]. The Amateur Entomologist 22: 1-89.
- Brock PD & Büscher TH 2022. Stick and leaf-insects of the world. NAP Éditions.
- Chopard L 1951. Orthoptéroïdes. Faune de France 56: 1-359.
- Lee M 2006. The stick-insects of Great Britain, Ireland and the Channel Isles. The Phasmid Study Group Newsletter (PSG Newsletter) 107: 20-27.
- Mantovani B, Tinti F, Barilani M & Scali V 1996. Current reproductive isolation between

ancestors of natural hybrids in *Bacillus* stick insects (Insecta: Phasmatodea). Heredity 77: 261-268.

Noordijk J, Heijerman Th, Morssinkhof R & De Winkel M 2020. Een nieuwe insectenorde in Nederland: spectaculaire vestiging van de wandelende tak *Clonopsis gallica* (Phasmatodea: Bacillidae). Entomologische Berichten 80: 2-7.

Summary

An import case of the Mediterranean stick insect *Bacillus rossius* (Phasmatodea: Bacillidae)

In October 2021, a mature female of *Bacillus rossius* (Rossi) was found in a newly bought flower bouquet in Roosendaal (province of Noord-Brabant). She laid some eggs from which a male and female could be reared. In 2020 and 2021, *B. rossius* was also found in England in bouquets with flowers that were probably imported, via the Netherlands, from the Mediterranean area. The most northerly (introduced) populations of *B. rossius* are at Portsmouth (England) and Boulogne (France), indicating that settlements in northwestern Europe are possible.

Jinze Noordijk

EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden
jinze.noordijk@naturalis.nl

Interception of *Creontiades pallidus* in the Netherlands (Hemiptera: Miridae: Mirinae)

A freshly molted male of the mirid *Creontiades pallidus* (Rambur, 1839) (figure 1) was collected on 16 June 2022 by the second author from *Gauria lindheimeri* indoors at garden center Intratuin in Duiven (province of Gelderland, 51.9580°N 6.0121°E). The plant (figure 2) was imported from Portugal. At the time, no attempts were made to find more specimens on this or other plants present at the location.

Creontiades pallidus is widely distributed in the southern and eastern Mediterranean region and tropical Africa (Dioli et al. 2021). In the Palearctic Region it is known from southern Europe (France, Greece (including Crete), Italy (including Sicily), Malta, and Spain), North Africa (Algeria, Canary Islands, Egypt, Libya, Madeira, Morocco, and Tunisia), and the Middle East (Arab Emirates, Turkey, Cyprus, Iran, Iraq, Israel, Jordan, Saudi Arabia, Sinai, Syria, and Yemen) (Aukema 2018).

Outside its native range it was introduced into Brazil (Carvalho & Becker 1957) and recently it was intercepted on green peppers in London, Great Britain (Dioli et al. 2021) and on grapes in Moscow, Russia (Vladimirov 2020). *Creontiades pallidus* is likely to occur on the Portuguese mainland as well, but since the intercepted specimen may have come from other plants inside the garden centre we cannot be certain about its country of origin.

Creontiades pallidus (7.0-8.5 mm) is a polyphagous plant feeder especially known from cotton, sorghum and corn (Wheeler 2000, 2001), but many other plants are also on the list of food plants and it was also found preying on the immature stages of the cotton whitefly *Bemisia tabaci* (Gennadius, 1989) (Urbaneja et al. 2002). In Spain and Turkey it was found in green houses causing damage to green peppers (Allouche et al. 2007, Topakci & Kahveci 2017, Van der Blom et al. 2009).

The number of annual generations depends on local circumstances and *C. pallidus* was found wintering in the

1. *Creontiades pallidus*. Photo: Judy Gallagher (CC BY 2.0)

2. The *Gaura lindheimeri* plant from Portugal on which *Creontiades pallidus* was found in a Dutch garden centre. Photo: Roy Morssinkhof
2. De *Gaura lindheimeri*-plant uit Portugal waarop *Creontiades pallidus* was gevonden in een Nederlands tuincentrum.

adult stage in Turkey (Önder *et al.* 1983). All stages (eggs, nymphs, or adults) may enter the country with imported plants or plant material and incidentally also stray specimens may reach our region. Optimal temperatures for development of *C. pallidus* under laboratory conditions, however, are 25-26°C (Urbaneja *et al.* 2002). This means that outdoor settlement of the species in the Netherlands is not likely, but green house cultures may be at risk.

Acknowledgements

Roy Morssinkhof and Hidde Noordijk are thanked for their help in looking for

insects in Duiven. The 'Team Invasieve Exoten' (NVWA) finances the inventories in garden centres.

Literature

- Allouche A, Steinberg S & Coll M 2007. The influence of prey availability on the level of damage caused by the cotton shedder bug, *Creontiades pallidus* (Heteroptera: Miridae), in protected sweet pepper. *Israel Journal of Entomology* 37: 366-367.
- Aukema B (ed) 2018. Catalogue of the Palaearctic Heteroptera. Available at: <https://catpalhet.linnaeus.naturalis.nl> [accessed 13 September 2022].
- Carvalho JCM & Becker J 1957. Neotropical Miridae LXXX: On a collection of Miridae from Fernando Noronha Island. *Hemiptera Revista Brasileira de Biologia* 17: 253-256.
- Dioli P, Hobson E & Salvetti M 2021. *Creontiades pallidus* (Rambur) (Hemiptera: Miridae) new true bug intercepted in England. *British Journal of Entomology and Natural History* 34: 266-267.
- Önder F, Atalay R & Karsavuran Y 1983. Species of Heteroptera overwintering as adult stage in Izmir and surrounding areas and some observations on their hibernation sites (I). *Türkiye Bitki Koruma Dergisi* 7: 65-77 [in Turkish, English summary].
- Topakci N & Kahveci L 2017. New pests on greenhouse vegetables in Antalya Province, Turkey. *Annals of Warsaw University of Life Sciences – SGGW Horticulture and Landscape Architecture* 38: 19-25.
- Urbaneja A, Arán E, Squires P, Lara L & Van de Blom J 2009. Aparición del chinche "*Creontiades pallidus*" Ramb. (Hemiptera: Miridae) como depredador de mosca blanca y posible causante de daños en los cultivos de pimiento en invernadero. *Agrícola Vergel* 20: 396-401.
- Van der Blom J, Robledo A, Torres S & Sanchez JA 2009. Consequences of the wide scale implementation of biological control in greenhouse horticulture in Almeria, Spain. *Integrated Control in Protected crops*, Mediterranean Climate IOBC/wprs Bulletin 49: 9-13.

Mediterranean Climate IOBC/wprs Bulletin 49: 9-13.

Vladimirov N 2020. *Creontiades pallidus*. Available at: <https://inaturalist.org/observations/45992895> [accessed 13 September 2022].

Wheeler Jr A 2000. Plant bugs (Miridae) as plant pests. In: *Heteroptera of Economic Importance* (Schaefer CW & Panizzi AR eds): 37-83. CRC Press.

Wheeler Jr A 2001. *Biology of the plant bugs* (Hemiptera: Miridae). Pests, Predators, Opportunists. Cornell University Press.

Samenvatting

Een onderschepping van *Creontiades pallidus* in Nederland (Hemiptera: Miridae: Mirinae)

In een tuincentrum in Duiven (provincie Gelderland) werd de blindwants *Creontiades pallidus* (Rambur, 1839) binnen aangetroffen op een uit Portugal afkomstige *Gauria lindheimeri*-plant. Het betreft de eerste vondst van deze tropische en subtropische soort in ons land. Op basis van gegevens over de optimale ontwikkelingstemperatuur van de soort wordt vestiging in de openlucht niet aannemelijk geacht, maar vestiging in kassen zou problemen kunnen veroorzaken.

Berend Aukema
Bennekom
berendaukema@outlook.com

Jinze Noordijk
EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden

De eerste vondst van de Nearctische bodemwants *Belonochilus numenius* in Nederland (Heteroptera: Lygaeidae)

De Noord- en Midden-Amerikaanse Lygaeïde *Belonochilus numenius* (Say, 1832) werd in 2008 voor het eerst in Europa gesignaleerd op Corsica en in Zuid-Frankrijk (Matocq 2008). In de jaren daarna verspreidde de bodemwants zich over een groot deel van Europa en het eerste Nederlandse exemplaar (figuur 1) werd in de ochtend van 26 augustus 2022 door de tweede auteur aangetroffen in zijn lichtval aan de westrand van de wijk Lunetten in Utrecht (UT, AC 138-543). De val stond opgesteld op de rand van een balkon op de eerste verdieping. De woning maakt onderdeel uit van een brede straat langs het spoor met rijtjeshuizen en bijna uitsluitend groen ingerichte tuinen. In de tuin van de burens staat de enige plataan

in de straat, een exemplaar van ongeveer twintig jaar oud. De val is een zogenaamde LED-emmer van De Vlinderstichting en is voorzien van een 12 volt SMD 2835 UV LED Strip licht van 395-405 nm. Het is een vrij zwakke lamp die alleen dieren aantrekt uit de directe omgeving.

Belonochilus numenius is in Europa inmiddels gesignaleerd in Albanië, België, Bosnië Hercegovina, Bulgarije, Duitsland, Frankrijk (met inbegrip van Corsica), Griekenland, Hongarije, Italië (met inbegrip van Sicilië), Kroatië, Montenegro, Nederland, Noord-Macedonië, Oostenrijk, Portugal, Servië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechoï, Oekraïne en Zwitserland (Aukema 2018) (figuur 2). Rabitsch & Heiss (2015) meldden haar ook uit Madeira. In

België werd ze tot op heden slechts één keer waargenomen: in 2017 in de stad Luik (Claerebout *et al.* 2020). De dichtstbijzijnde vindplaats in Duitsland is Bonn, in Nordrhein Westfalen (Nigmann & Stahmer 2019).

Belonochilus numenius leeft fytofaag op platanen: op westerse plataan *Platanus occidentalis* in Noord-Amerika en in Europa vooral op oosterse plataan *P. orientalis* en hun hybride gewone plataan *P. x hispanica*. Met hun extreem lange rostrum zuigen de dieren aan de rijpende zaden in de zaadbollen. De eieren overwinteren in de zaadbollen en komen in het voorjaar uit (Wheeler 1984). De larven ontwikkelen zich in oude zaadbollen die nog aan de boom hangen, of in op de grond gevallen